

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyom-
 dászatban és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A szegénységért.

Bács-Bodrogh vármegye taljának összetételénél fogva rendkívül alkalmas terület az eperfa-tenyésztésre. Ezen kedvező tényezethozza magával, hogy itt a selyemtenyésztés szinte csodálatos lendületnek indult. Ismételt jelent már meg a lapban kimutatás azokról a bámultatos eredményekről, amelyeket vidékünkön a selyemtermelők elértek. Az utóbbi két esztendő alatt a 300,000 forintot megközelítette az az évi összeg, melyet selyemgubók vételára fejében kifizettek.

Növekszik ezen ténynek nemzetgazdasági jelentősége, ha megvizsgáljuk: kinek fizették ki ezt a nagy összeget?

A legszegényebb osztálynak és ennek körén belül is azoknak, akik vagy még, vagy már nem elég erősek arra, hogy két kezük munkájával keressék meg kenyerüket; akik tehát különben arra volnának utalva, hogy mások kereseténél terhelő élőköltségek.

Tehát nemcsak az évi haszon számbeli értéke, hanem annak ingyervalósága is amellyel szól, hogy a legszegényebb és legkeresetképtelenebb néposztály érdekében kövessünk el mindent, ami által ezen évi bevétel állandóságát biztosíthatjuk és azt mint átlagos szubvenciót egyszer s mindenkorra költségvetésbe vehetjük.

Ezen célnak biztosítása többé nem magánérdek, hanem közérdek; közérdek legalább a mi vármegyénkben, melynek 126 községében, tehát három híjjával mindannyiban üzetik a selyemtenyésztés — világos cáfolatú annak a tendenciózus ráfogásnak, mintha a selyemtenyésztésnek célirányos gyakorlását a népnek gazdasági teendőkké váló elfoglaltsága akadályozná. Hiszen kizárólag földműveléssel foglalkozó vidék, mint a miénk, nincsen; tehát ha ugyanazok az erők kerülnek forgalomba a selymesztet szolgáltatásban, mint a melyeket a gazdaság kíván sorompóiba: akkor a régi megszokott foglalkozás, az új, alig elterjedt próbákat megbuktatta volna. Viszont ha azoknak, akik e szórakozásra vagy keresetre adják magukat, földbirtokuk vagy egyáltalán gazdasági munkában szerezhető keresetük lenne: vajjon menének vagy mehetnének-e akkor a fejükben és rekeszeikben mázskáló bogarak után? Tehát nemcsak a legszegényebb, nemcsak a legkeresetképtelenebb község, hanem még hozzá a legmeddőbb hetekben foglalkozhatik ezekkel a selymet és pénzt eresztő bogarakkal.

Ennyivel sajnosabb, hogy ezen ily fontos népi iparnak jövője nem tekinthető biztosítottnak, annál kevésbé fejlődésre képesnek. Mert a szederfa, mint a selyembogarak tápláléka, egyáltalán nem szaporodik azon arányokban, mint a gubótermelés; mert továbbá a termelők féktelenkedése, önössége és lelkiismeretlensége folytán a selymesztet a nemtermelők előtt a gyűlölet és üldözés tárgya lett; végül mert nincs a vármegyében egységes intéző közeg, mely ezen sokágú népi ipart fejlődésében megfigyelné, aberrációiban kiigazítaná, veszedelmeiben biztosítaná.

Es mert ez nincs, és míg ez nem lesz, addig vármegyénkben nem lehet arról beszélni, hogy az utszélek s parlag területek istenadta ingyenes jövedelméből legalább ezer szegény családnak biztosítottunk megélhetést.

Nem vagyunk a szinekúrák barátai; de a tények higgadt mérlegelése után ki merjük mondani, hogy a selyemfonók és gombolyítók, mielőtt az eperfa-állomány kérdése rendezve volna: filiust ante patrem, fiukat az apák előtt.

Ha akarunk valamit, hát akarjunk egészen és ne bizzuk az esetlegesség szeszélyére, amit jó szervezés által kétségtelenül állandósíthatunk. Ha törvényhozás alá a próbák elégtelensége és szorványossága miatt nem érett is meg az eperfa-kérdés, de szabályokról már most gondoskodhatunk, még pedig nemcsak azok ültetését illetően, hanem *kihasználásukra*, és főképp erre vonatkozólag. Mert nem az a prakszisban a főkérdés, hány ültetett eperfát mutat ki a szemre készült statisztika; hanem ott a dolog veleje, hogy hány

selymér átlagos eltartására elegendő határonkint a termelt levélállomány?

Ezt a kérdést pedig a váltakozó, felelősségre alig vonható, szívességből szolgáló, hivatalos befolyással fel nem ruházott vándortanítók rendbe nem hozhatják; erre se idejük, se adatuk, se tekintélyük, se hatalmuk nincsen.

Gondoskodnunk kell tehát idejekorán öntudatos, erélyes, célirányos, egységes központi vezetésről, ha nem akarjuk ezen, magától gyökeret fogott s önként virágzásnak indult népi ipar-ágot a második biztos tönkrementésnek kitenni. Mert egyszer már, az ötvenes években, volt a selymesztet ennyire és hasonló indolencia folytán ugyelbukott, mintha soha hirt se lett volna.

Ha senki nem fogja pártját, megint oda ér. Mert végre is Bezerédy ur az ő pártatlan buzgalmaival csak egy ember; száz felé nem szakadhat s őt lekötő, elfoglalja a központi országos irányítás, nem ér rá mindenütt apostolkodni.

A vármegyei Gazdasági Egyesület volna hivatalva arra, hogy ezt a nagy és édes darab kenyeret ki ne engedje a legszegényebb emberek kezéből esni. Legalább vesse föl s beszélje meg az eszmét!

Évi háromszázezer forint megfelel hat kerek millió forint öt százalékának. Tehát ezt a tőkét, ezt a rengeteg szegény-alapot kockáztatjuk, ha a selymesztet kérdését tovább is megoldatlanul buk-dácsolni engedjük.

Szóljanak hozzá, akik érzik, hogy van mon-dani valójuk.

A történelmi társulat Évkönyve.

(Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat Évkönyve. Szerkesztő Grosschmid Gábor titkár. VI. évf. I. füzet. Zombor 1890. Bittermann N.)

Vármegyénk történelmi társulata ismét élet-jelt adott magáról azzal a valóban egész nyomdai díszben kiállított füzetével, mely csak imént látott napvilágot. Örömmel konstatáljuk, hogy e füzet a kulturális szempontból valóban nagy fontosságú társulat ügyvezetésének pontosságáról s a társulati tagok tudományos munkásságáról tesz tanu-ságot s így megérdemli, hogy e széles vármegye minden művelt köre figyelmére méltassa. Érdeklődnünk kell a mi történelmi társulatunk iránt már csak azért is, mert éppen most van tervben a vármegye monografiájának megírása s ez a nagy mű a helyi írók buzgalmán kívül a közön-ség lelkes támogatására is appellál. Nem mi mondjuk, hanem egy az akadémiai körökben is a legtekintélyesebbek közé tartozó férfi, a ma-gyar tudományosság egyik díszje mondotta nem rég azt, hogy a bácskai történelmi társulat itt a délvídeken valóságos kulturmissziót teljesít. Mint ilyen bizvást megérdemli a támogatást, melyben eddig részesült s még nagyobb mértékben kiér-demli azt a jövőre.

De itt most nem a társulat fontosságáról, hanem az imént megjelent Évkönyv tartalmáról kívánunk szólni. A füzet összeállítása eléggé változatos és eléggé ügyes, amit különben az érde-mes szerkesztő részéről már meg is szoktunk. Nagy dicséret illeti azonban őt különösen azért, mert nem éri be a szerkesztés egyszerű munkájával, hanem maga is részt vesz a tartalmul szolgáló dolgozatok megalkotásában. Most is két fontos cikket találunk Grosschmid Gábortól, melyek egyike „*Bács-Bodrogh vármegyei címerek és pecsétel*”, másika „*Rodostó és a bujdosók sírja*” címet viseli. Mind a kettő becses dolgozat s megérdemli, hogy mindenki figyelemmel olvassa.

Úgyes dolgozatot irt ugyane füzetbe, egy a bácskai historiai irodalomban egészen új ember, Jung Ferenc, aki „*Kis-Köszeg vagy Batina*” cím alatt közöl egy nagyobb tanulmányt. Ez a község nincs ugyan bácskai területen, de mint fontos érintkezési pontnak története mindenen összefügg a Bácskaság történetével.

E dolgozat után a „*Tisza-vidék őstörténeté*”-ről olvasunk egy cikket, melyre a vármegyei hely-történet egyik érdemes buvárának, Steltzer Fri-gyesnek tanulmánya következik „*Kulpin törté-neté*”-ről. Ez bár csak reprodukált cikk, de ugyirálva, mint a benne foglalt historiai fontos ada-toknál fogva méltó helyet foglal el a füzetben.

Az Évkönyvet egy repertorium zárja be, melyet az érdekes szerkesztő buzgalmanak köszönhetünk, aki most a Bácskaságra vonatkozó eddig napvilágot látott összes dolgozatok lajstromának egybeállításán fáradozik. Ez mindenesetre hasznos munka, mert míg egyrészt a közönség tájékoztatására szolgál, addig másrészt nagy előnyére lesz mindazoknak, akik a jövőben a vármegye multjával kívánnak behatóbban foglalkozni.

Dr. Dudás.

Hirek.

Tisztelgés. Szerdán, Béla napja alkalmából, egymást érték a tisztelgő küldöttségek a vármegyei és városi főispán ur fogadó termében. A városban székelő összes hivatalok, hatóságok és karok mellett számos társadalmi egyesület és intézet fejezte ki őszinte szerencsekívánatait. A vidékről levelek és táviratok özöne hozta a megemlékezés gyengéd nyilatkozatait a szélrózsa minden irányából. — Az alkalmi meglepetések között feltűnt egy itteni nyaraló kertészének élő virágokból illesztésen kirakott magyar koronája, mely bárhol is számot tenne, mint kiállítási darab. A vendégek sokat kérdezősködtek a szerény tisztelgő után, ki remekén kívül még csak nevét se hagyta hátra a kíváncsiaknak. Az érdekesebb részletek felől baráti kézből még a következő ünnepélyes mozzanat leírását vesszük: A megyei tisztviselőkar, élén a megye alispánjával, f. hó 23-án tisztelgett Sándor Béla főispán ur ömeltóságának névnapja alkalmából. A tisztelgés ez idén is azzal a megszokott szívéllyességgel folyt le, melynek találoán adott ömeltósága kifejezést ama kijelentésével, hogy ő a megyei tisztviselőkar tagjait mindenkor legközelebb álló barátjainak tekinti, kiket szeretete és nem a kezebe adott hatalom érvényesítésével óhajt kormányozni. Ömeltóságát ez alkalommal egy meglepetés is várta. A megye alispánja ugyanis az alispáni hivatalos helyiség részére lefestette ömeltóságának arcképét abból az időből, midőn még mint alispán állott a megye szolgálatában. Ez arcképet, mely Száricsnak, a tehetséges fiatal zentai festőnek műve, az alispán ur lendületesen bevezető beszéde kíséretében a névnap tisztelgésével kapcsolatosan leplezték le. Ömeltóságát e meglepetés, melyet, mint mondá, nem várt, nem óhajtott, mely elől azonban elzárkózna, a gyengéd figyelem megbántása volna, láthatólag megindította.

Kinevezés. A m. kir. honvédelmi miniszter ur Schröder Aladár pénzügyigazgatósági fogalmazó és volt tartalékos honvédhadnagyot, a zombori 18. sz. népfelkeltési zászlóaljhoz népfelkeltési századparancsnokká nevezte ki.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Radicevits Sándor zombori kir. törvényszéki írodatisztet ugyanezen törvényszékhez irodaigazgatóvá nevezte ki.

A szerb egyházi kongresszus képviselője, Nikolits Fedor báró, f. hó 22-én utazott el a karlócai kongresszusra. Utaztában mindenütt nagy ovációkkal s leirhatatlan lelkesedéssel fogadták. Szabadkán a pályaudvarban a szerb egyház nagyszámu küldöttsége fogadta. Vujics alelnök lelkes beszédben bizalmat fejezte ki Nikolics iránt, ki a szives szavakra válaszulva, kijelenté, hogy a bizalomnak a haza és szerb egyház érdekében törekedni fog megfelelni. Ujvidék város részéről Balla főkapitány jelent meg a pályaudvaron. Ujvidéken rendkívüli nagy kiténtésekkel fogadták. Kongresszusi biztos még nem fogadtatott Ujvidéken oly tüntetőleg mint Nikolics Fedor báró, ki a hétfő esti gyorsvonaton érkezett meg nagy kísérettel. A városi tanács Flatt főispán vezetése alatt, a szerb hitközség, a tanestületek, a patronátus, a Matica és nagyszámu közönség fogadta éljenzve; a pályaudvaron és a városban mozsarlövés hangzottak föl. A főispán megleghangu üdvözlőbeszédét a kellemesen meglepett királyi biztos szívéllyesen köszönte meg, hangsúlyozván, hogy ezuttal különösen fontos feladata megoldásánál az apostoli király, ki a szerb népet a többi alattvalóival egyenlő, meleg szeretettel öleli, a szerb egyházra szükséges egyetértő, sikeres működést vár. Hosszu kocsisortól kísérve az „Erzsébet” szállodába hajtatott, melynek erkélyéről, valamint a középületekről és tornyokról nemzeti zászlók lengenek. A hosszú ut, melyen a biztos bevonult, fényárban uszott. Lakása előtt a katonai zenekar szerenádót adott. Kedden délelőtt üdvözlő küldöttségeket fogadott a királyi biztos s azután tartá ünnepélyes bevonulását Karlócára.

Pályázat van hirdetve Zombor városánál az évi szükségletnek megfelelő petroleum szállításra május 8-iki határidővel.

Lemondás. Blumenthal Dezső, szivaci aljegyző, lemondott állásáról.

Köszönetnyilvánítás. Handler István parabutyi lakos N. Pálánka község szegényalapja javára 20 frtot adományozott, mely tettéért fogadja köszönetünket. N. Pálánkán, 1890. évi ápril hó 19-én. A községi előjáróság.

A „Zombor-vidéki rabsegélyező-egyesület” f. évi május 18-án d. e. 10 óraker rendes évi közgyűlést tart a vármegyházában, a törvényszéki helyiség polgári tanástermében, a melyre a t. tagok a tárgysorozat kiténtetése mellett külön meghívatni fognak. Az elnökség.

Egy hadnagy balesete. Debrecenben a múlt vasárnapi lövésny alatt megrendítő szerencsétlenség történt egy szabadkai huszárhadnaggyal. A totalizátorversenyenél gróf Szirmay Sándor, a szabadkai 4-ik sz. huszárezred hadnagya, lováról leesett s agyrázkódást szenvedett, Szirmay életalál közt lebegett; szorgos ápolás után azonban öntudatlan állapotából fölcsodott s életben maradásához reményt lehet fűzni.

A temetőből. Nincs hét, hogy egyik-másik uri asszony, akinek kint szerettei porladnak, ne panaszkodni kezdjen, hol szoval, hol levélben, hogy kegyetlenek ezek a virágok vagy koszorúk legszebb ékeiket ellopkodják a sírokról. Eltekintve attól az égbekiáltó szivtelenségtől, mely a más kegyetlenek tárgyaihoz szeszélyből vagy kapzsiságból hozzányulni nem átal, figyelmeztetjük ezen tolvajokat arra a nyilvános szégyenre, mely bizton eléri őket a meglesésükre felfogadott temetőcsászár útján, ha még a holtak iránti gyengédséget tovább is merészlik sértegetni. Rajtuk kívül az állatok között is csak egy van, mely a sírdombokat feldúlja, a hiéna.

Panasz. Bulkeszen 1890. április 20-án vasárnap az egész délelőttön át az ev. templommal átellenben, a közönségi fogadóban, mennydörgös módon kugliztak, — nem állók jót, hogy a lelkész a szószekeken a közbotrányt okozó lármát nem hallotta volna. Jó volna, ha az eltiltás éber figyelme a vallásos- és erkölcsösség terére is kiterjeszkednék, s az ily tulkapásoknak elejét venné. Bulkeszi.

Sztanisicsról f. évi április hó 22-iki kelettel a következő értesítést vettük: A folyó évi április hava 1-ére kiltatásba helyezett táviró állomás felállítására és a forgalomnak átadása csak 22 napi késedelemmel történt meg a mai napon, ugyanezen alkalommal ezen 379. sz. vonalon még Katymár, Bács-Madaras bács-bodrogh-vármegyei, ugy Hájós pestvármegyei községekben is táviró állomások szerveztettek. Így végre megszűnt az a rettenetes állapot, hogy a vármegye felső részében Zombortól egész Bajáig nem lehetett sürgönyileg közlekedni.

Közművelődési kör. Az izraelita ifjúság által alakított műkedvelői kör közművelődési körre óhajtaná átalakulni, a mi sikerülni is fog.

Az elkereszteléséről szóló híres rendeletet a vármegye a következőkben közli az összes lelkészekkel: Az 1879-ik évi XL. t. c. 1. §-a alapján, tekintettel az 1868. LIII. t. c. 12. §-ának rendelkezésére, kihirdetés, az elsőfokú hatóságok tudósítása és további illetékes eljárás céljából rendelem: 1. Mindannyiszor, valahányszor a lelkészek bármely okból oly gyermeket megkeresztelnek, ki az 1868. LIII. t. c. 12. §-ának rendelkezése szerint más hitvalláshoz tartozik, minden további megkeresés bevétele nélkül a ténykedés napját közvetlenül követő nyolc nap leforgása alatt a keresztelési bizonylatot az illetékes lelkésznek térti vény vagy kézbesítési könyv mellett hivatalból átküldeni tartoznak, tekintet nélkül minden bármely oldalról jövő intézkedésre vagy kívánatra. 2. Valahányszor bármely lelkész ilyenmővű körtőlirányítást saját anyakönyvében feljegyzett, a keresztelési bizonylatnak az előző pontban meghatározott, átküldetése előtt úgy magán a keresztelési bizonylaton mint a saját anyakönyvében a megfelelő helyen a „jegyzet észrevétel” (observativ-animmendversio) rovatban multhatatlanul felveendő és soha egyetlen egy esetben el nem hagyandó a következő hozzáadás: „Hivatalból áttétetett az N. N. lelkész hivatalnak, hely idő.” 3. Anyakönyvi kivonatok kiállítására akár magán, akár hivatalos használatra kizárólagosan csak azon lelkész illetékes, kinek hitvallása az illető egyén a törvény értelmében követni tartozik. Azért az előbbi pontban körtőlirányítást, észrevétellel ellátott és az illetékes lelkészhez áttett anyakönyvi bejegyzés, mely bejegyzés az 1868. LIII. t. c. 12. §-ának rendelkezésén, hogy a gyermekek szülőik vallását nemük szerint követni tartoznak, mísem változtatást és semmi nemű jogi érvényvel vagy hatállyal nem bír, csupán egyházi célokra az illető hitvallás belső ügykezelésében használható fel. Ezen anyakönyvi bejegyzésekről sem magán, sem hivatalos megkeresésre, sem statisztikai, népszámlálási, ujoncállítási vagy egyéb hasonló adatok összeállítására sem végre köz vagy magánjogi kérdések körül felmerült p. o. házassági, örökösödési stb. ügyek érdekében kivonatok kiállítására nem szabad. 4. Ha a keresztelő lelkész az előbbi pontokban meghatározott rendelkezéseket vagy tilalmakat megszegi, amennyiben eselekménye vagy mulasztása a törvények szerint súlyosabb büntetés alá nem esik, kibágást követ el és 10—50 forintig, ismétlés esetében 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ezen kihágásokban az 1880. XXXVII. t. c. -ben, valamint az ennek alapján 1880. évi augusztus 17-én 38547. sz. a. kiadott belügyminiszteri rendeletben megjelölt hatóságok az ott előirt eljárás szerint ítélnék. Az ugyanezen rendelethez mellékelt utasítás irányadó a pénzbüntetéssel behajtására és kezelésére nézve is azon változtatással, hogy az utasítás 12. §-a értelmében vezendő nyilvántartási könyvek, naplók és számadási okmányok az ott meghatározott időben és előirt módzatok szerint a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium számvevőségéhez küldendő be. 5. Ezen intézkedéssel hivatalbeli elődóm 1884. évi július hó 11-én 24727. sz. a. kibocsátott szabályrendelete hatályon kívül helyeztetik. Budapest, 1890. évi február 26-án. Gróf Csáky s. k.

Zombor sz. kir. város múlt évi zárszámadása. A szükségletek 8 cime alatt valósággal kiadott 200,194 fnt 36 kr, tehát az előirányzatnál kevesebb 5376 fnt 92 krral. Az előirányzatban nem szerepel a lakotanya építése, melyre 272,005 fnt 07 kr adatott ki. A fedezet 8 cime alatt előirányozva volt 116,360 fnt 77 kr bevétel, valósággal pedig volt az eredmény 131,139 fnt 20 kr. Mutatkozik tehát bevételnél nagyobb kiadás 69,055 fnt 16 kr. Ezen összeg 47%-os városi pótdátó útján fedeztetett. A város vagyonleltára 2025 hold szántóföldet mutat ki több mint fél millió értékben. A többi tételre apróbbak. Legnagyobb még a javadalmak (ítalmérés, sörfőző, halászat, vadászat, korsmáltatás, helypénz, vám) címe, tőkére átszámítva kitesz 1.367,265 fnt 70 krt; évi jövedelme 80,026 fnt 23 kr. Így aztán a közvagyon mérlege 2.585,622 fnt 73 kr tőkét képvisel; vele szemben 691,384 fnt 43 kr, vagyis a város tiszta vagyona 1.894,238 fnt 30 kr. Tekintve, hogy a létező jövedelmi források közül a kihasználásra legtöbb sikerrel a jövedékek alkalmasak: a közérdek kívánja, hogy az ezeknek célszerű kezelése érdekében kiküldött bizottságot a polgármester ur minél előbb összehívja.

A görög nyelv tanításáról szóló törvényjavaslat, melyet gróf Csáky Albin közoktatásügyi miniszter a napokban a képviselőház elé terjesztett, mindössze hat §-ból áll. A javaslat olyképmódosítja az 1883-iki középiskolai törvényt, hogy a gimnáziumi tanulók nem kötelezettek a görög nyelv és irodalom tanulására, ha e helyett a miniszter által megállapítandó más tantárgyakból nyerneket rendes oktatást; az ekkép választott tantárgy az illető tanulóra nézve kötelezővé lesz. A miniszter rendelkezése vagy vezetése alatt nem álló gimnáziumok fenntartóinak szabad elhatározásuktól függ, kívánának-e intézeteikben a görög nyelv és irodalom helyett más rendes tantárgyakról is gondoskodni; ha igen, ezek megállapítása a minisztertel függ, az azokban elérendő cél s az alkalmazandó mérték tekintetében a középiskolai törvény rendelkezése irányadó. A tanuló, ki már tanult egy vagy több osztályban görögül, átmehet az e helyett tanított más tárgyra és viszont, aki nem tanult görögül, jelentkezhetik a görög nyelv tanulására s mindkét esetben felvételi vizsgálatnak van helye. Az olyan gimnáziumi tanulók, kik a görög nyelv elhagyásával tettek érettségi vizsgálatot, nem vehetők fel az egyetem és más főiskolákra a hittudományi, bölcsészeti, történelmi és nyelvészeti szakokra; de ha a görög nyelvből és irodalomból pótló érettségi vizsgálatot tesznek, akkor rájuk nézve is érvényes a középiskolai törvény ama szakasza, mely e tekintetben a reáliskolai tanulókra vonatkozik.

Himen. Ifj. Makk József, nagy-beeskereki kir. alügyész, ki huzamosb ideig Ujvidéken hivataloskodott, Török-Becsén oltárhoz vezette Maletics Mariskát.

A kis-hegyesi „birtokfoglaló” lefolytatásáról a következő értesítést kaptuk: Nyírádi József itteni lakos özvegy Gabriczkiné kulai lakosnak Kis Hegyes községében levő szérűskerti házat haszonbérbe vette 3 év előtt, azt lakta békésen két éven át, akkor tulajdoni jogot formálván a kert iránt, mert az neje öreg apjái volt s azt tetteg el is foglalta, a tulajdonos bíróság a birtokból kihelyezette karhatalommal, de ez azt ismét elfoglalta, az 1889. évi kukoricatermést leszedte, sőt adó alá is kérte a birtokot nevére íratni, mi okmány hiányában megtagadtattott. Ez később rögeszmévé vált nála s már 1890. tavasszal a szomszédos kert is, de sőt Szilágyi Mór zombori ügyvédnek Kis-Hegyes határában levő 2/4 telek földjét is erőszakkal elfoglalta, melyhez éppenséggel semmi tulajdoni igényt nem formálhatott; a birtok Kriszhaber Simon birtokhaborítási pert indított ellene s a birtokot zár alá vette, midőn azonban ezt a topolyai kir. járásbírósg fogamatósította volna, a bírósági végzés nekie távolléte miatt kézbesíthető nem volt, a zárgondnoknak azonban a birtok átadatott, s midőn a bíróság karhatalommal haza felé jött, szemben találkozáván Nyírádi József és nejevel, kinek a kiküldött végrehajtó a dolgot megmagyarázta; látván azt, hogy nála forgópiszoly volt, felszólította annak átadására, mit ő megtagadott, az őrsparancsnok nejétől a forgópiszolyt elvette, de férje átadni vonakodván, azt a csendőrré ráfogta. A csendőrnök folytán hasba lötte a szerencsétlent, ki még az éjjel sebébe el is halt. Így szabadult meg a község egy erőszakoskodó birtokfoglalótól. A boncolás kiderítette, hogy elmeje már nem volt teljesen tiszta, bár nem lehetett rajta az örülést észrevenni.

A regálékötvények értékesítése tárgyában a pénzügyminiszter a következő hirdetményt bocsátotta ki: Az ítméresi jog kártalanítása fejében járó kötvényeknek 92%-os árfolyamon az állam közvetítésével leendő értékesítése tárgyában f. évi február hó 1-én kibocsátott hirdetményben az értékesítési bejelentések benyújtására f. évi február hó 28-ikát, az értékesítési ár kifizetésére pedig május hó 1-ét tűztem ki véghatárnapul. Minthogy azonban értékesítés iránti bejelentések a beadásra kitűzött és fent megjelölt véghatárnap után is tömegesen érkeztek, sőt még most is szakadatlanul érkeznek és azt tapasztaltam, hogy még számosan vannak, kik a nekik kijáró kártalanítási kötvények értékesítésénél a kincstár közvetítését igénybe venni kívánják: indíttatva érzem magam úgy a közvetlenül, mint a bíróság útján kiszolgáltatandó kártalanítási tőkék fejében járó kötvények értékesítésére nézve a bejelentési határidőt f. évi június hó 1-ig, a kifizetési határidőt pedig f. évi aug. hó végeig meghosszabbítani. A kártalanítási kötvények értékesítésének feltételei ugyanazok maradtak, a melyeket fentidézett hirdetményemben megállapítottam; tehát a legeskeleyebb árfolyam, a melyen alul a kötvények eladatni nem fognak, a kártalanítási kötvények minden 100 frnyit névértéke után 92, azaz kilencvenkét osztr. ért. forintban és a tőke után 1890. évi január hó 1-től a kifizetésig járó 4 1/2%-nyi kamatban van megállapítva. Azon napon, melyre az eladási ár és kamat kiutaltványoztatik, az értékesített kötvények a jogosult részére kamatozni megszűnnek és az eladási ár után sem lesz időközli kamat követelhető. Az értékesítés közvetítéséért a m. kir. pénzügyminisztérium közvetítői hasznót számít, és a kincstárt, mint magántulajdonost megillető kártalanítási kötvények sem fognak kedvezőbb feltételek alatt értékesíttetni, mint a kötvények értékesítésére nézve a m. kir. pénzügyminisztérium közvetítését igénybe vett magánosoké. Az értékesítésnél a 92%-nyi árfolyamon felül — a kötvények értékesítésére vállalkozott bankcsoporthoz részére szerződészerűleg járó közvetítési díj és az értékesítésnél föl merülhető költségek levonása után — netán fenmaradó nyereség, a vállalkozó pénzeszoporttal megteendő leszámolás után a jogosultaknak fog kiszolgáltatni. Azon jogosultak részéről, kik kártalanítási kötvényeiket értékesítésre eddig már bejelentették, de a kiknek bejelentése valamely fölmerült akadály miatt mindeddig végldg megállapítató nem volt, újabb bejelentés nem szükséges, mert azok bejelentési alapján, a kártalanítási kötvények után kijáró összegek kiszolgáltatása folyamatban van.

Szakállas hölgy. Érdekes kérvényt adott be a vármegyei hatósághoz Baresi Antal, parabutyi illetőségű szegedi esapoglegény, hogy a miniszteriumtól engedélyt nyerjen — nejeinek mutogatására. Ugyanis a közcsodalatnak kiteendő hölgynek, mint a mellékelt orvosi bizonyítvány is tanúsítja, minden mesterkéltég nélkül termett szép kondor bajszja és fekete, erős körszakállja van. A vármegye a kérvényt 8889. szám alatt terjesztette fel a belügyminisztériumhoz.

Értesítés. A földmívelésügyi m. kir. miniszter rendelete folytán a szegedi kir. jószágigazgatóság székhelyét május 1-től kezdve Pancsovára helyezi át. Szegeden e hó 24-én a hivatal örökre bezáratik.

Stieber Péter zentai ékszerész boltjába egy vidéki házaspár állított be gyűrűt venni az asszony számára. Addig választottak és alkudoztak, míg végre abban állapodott meg a derék házaspár, hogy most még nem vesznek gyűrűt s távozni akartak. De a kereskedő még jókor észrevette, hogy egy kékköves gyűrű hiányzik, bezáratta a helyiséget s visszakövetelte a lopott gyűrűt. Ezek persze nagyban tagadták, hogy az ékszer náluk van. De a kereskedő csak kezdő kutagatni az asszony zsebeit; mire ez hirtelen a lopott gyűrűt a szájába dobta és a házbelleik szemé láttára nagy nehezen lenyelte. Szidták, rángatták, de a gyűrű még csak a gyomorba került. A kereskedő elküldött a rendőrbiztoshoz, ki csak ámul-bámult, de nem tett semmit s a kereskedő felszólításának dacára sem tartóztatta le a csaló házaspárt. Hogy már most miként kapja vissza Stieber a gyűrűt, az még a jövő titka.

Gabonauzlet.

Április hó 24-én.

A lefolyt hétben az üzlet nem volt fontos, az árak a multhetiekhez képest nevezetesebb változást nem szenvedtek.

Árunk:	
Buza 70—75 klgrig minőség szerint	7.50—8.20
Zab	7.50—7.60
Tengeri	4.35—4.40
Árpa	6.00—6.20
Köles	4.50—4.60
Kendermag	14.00—15.00

Eugen savoyai herceg három hadjárata Bács-Bodrogh vármegyében.

Közi: Rénay István.

I.

Második Lajos királyal sirba szállt Mohácsnál a magyar nemzet uralma. Majdnem két századig nyugótt török fenhatóság alatt Buda, s vele az ország alvidéke; nyugaton Szekesfehérvár, keleten Egerig. Sőt Érsekújvár és környéke is török szigeteket képezett Magyarország kellő közepében. Száz éves háborúba és 18 nagy hadjáratba került a töröknek kiűzetése hazánkából. Erről tanuskodnak a Léva, Szent-Gothard, Bécs, Győr, Párkány, Hamzsabég, Esztergom, Érsekújvár, Buda, Mohács, Pécs, Harsány, Szekesfehérvár, Szeged, Nagyvárad, Szendrő, Slankamen, Titel, Zenta, Ujvidék-Pétervárad, Temesvár, Lippa és Belgrád mellett vívott győzedelmes csaták.

Árpád hódításai óta nem történt e haza földjén nagyobb hatású hadi tette, mint Lothringeni Károly és Savoyai Eugen vezérének diadalokban gazdag hadviselése, mely méltán mondható második honfoglalásnak.

Ezzal Eugen herceg azon viselt dolgairol kívánunk emlékezni, melyek vármegyéink területén mentek végre; mellözve annak Német-, Olasz-, Franciaországban, Hollandiában, s hazánk más vidékein vívott csatáit. Nem szándéunk a délmagyarországi hadjáratok teljes képét rajzolni, csak azon sokszor összefüggés nélküli, száraz adatokat soroljuk elő, a melyeknek topographikus kerete: Bács-Bodrogh vármegye.*

Eugen herceg 1663. október 18-án született Párisban. Gyenge testalkata miatt a pápi pályára szánták őt szülei; s hét éves korában már két szerény jövedelmű apátság élvezetében részesült. De Eugen, minden vallásossága mellett, inkább szerette olvasni Caesart és Tacitust, mint a szentek legendáit. XIV. Lajoshoz fordult tehát a hadseregben való alkalmazás végett. De a fenhőző francia király, a herceg önzetes föllépése által kellemetlenül érintve, megtagadta kérését. Így történt, hogy Eugen Franciaországot mindenkor elhagyva I. Lipót német-osztrák császárnak ajánlá föl szolgálóját; ki őt befogadva, később hadvezéri rangra emelte.

Eugen herceg hamar beélte magát a német gondolkodásba, s leveleiből ítélve teljesen elsajátította a nyelvet is. Nem csak vezéri tehetséggel, hanem személyes bátorsággal is bírt. Kétszer is megsebesült, a Cassano és a Malplaquet melletti ütközetekben. Neki is, mint minden jeles embernek, sok volt az irigye; különösen a bécsi titkos franciapárt fondorkodott ellene. A császárnál sokszor gyanúsították, mint valami második Wallensteint.

Eugen herceg alacsony termetű, kevés és lassu beszédű ember volt. Ragyogó fekete szemei és sora orra elárulták benne az erélyt és értelmet. Egyszerűen szerettet öltözködni; többnyire szürke köpenyben lovagolt. s a bécsiek elneveztek „kis kapucinusnak”. Vezér korában is néha még papias ruhában járt a „kis abbé”-tábornok. Nős nem volt, de barátja volt a szépnemnek. Emlegették egy szép olasz asszonnyal való viszonyát. O maga tréfásan szokta mondani: a kinek nincs bátorsága a szerelemben, nincs annak bátorsága a csatában sem. Vallásos jó keresztény volt; de nagyon tisztelte a törökben is a becsületességet.

Legnagyobb győzelmei voltak: Zenta, Hochstädt, Turin, Belgrád. A császár nagy javadalmakat adott neki Magyarországon, melynek egyik szabadítója lett. Ha jól tudjuk, ugy a belyei uradalom is az ő birtoka volt. A pápa hadvezéri kalapot, és Anna angol királynő 40000 forint értékű díszkardot ajándékozott neki. Utolsó éveiben minden bécsi gyerek ismerté hintáját és fakó lovait. Emlekiratait halála előtt megsemmisítette. Eugen herceg meghalt Bécsben 1736. április 21. Hamvai a szent István templomban nyugszanak.

II.

Többféle változás után 1695-ben Friedrich August száz választó fejedelemlre bizottat a császári hadak vezérelte Délmagyarországon. Truchsess tábornok, hogy a török hadak donamenti mozdulatait akadályozhassa, 9000 emberrel elfoglalva tartá a nagy fontosságú titeli erő-

* Kutfök: Feldzüge des Prinzen Eugen von Savoyen. Mit 26 Kartenbeilagen. Wien 1876. Verlag des k. und k. Generalstabes. — Ender Martin. Karte von Ungarn. Nürnberg 1684. — Hammer, das Osmanische Reich. Wien 1815. — Theatrum Europaeum. Frankfurt 1642—1738. Vanítek, Special-Geeichichte der Militärgrenz. Wien 1875. Zeilerus, Beschreibung des Königreichs Hungarn. Leipzig 1664. stb.

döt. Aug. érkezte. s. Számál. A brand. berre m. sága alá. fősegg. kal véd. 38000 s. szultán sz. delmére. lést. Par. 106 hadi. sát. A szá. maradt es.

Köve. ben a es. járat a k. gyüleksi. kel a Dun. mindenün. a bácska. — mely. közötti sz. reül. Az e. esászari es. flottill na. dögában u. szári. A os. kes jármű. nácsára to. néhány s. hajóhad leg. ték; kik o. lékos zso. d. gyengébbé.

P. é. esolt köfal. Kanizsa. mellvert. — a balparton.

A leg. a kimerül. fentartására. helyzetet. k. kelyhet és. rök elleni. és új adó. vetettek kü. és női ruhá. ékszer visel. engedve.

A dun. tak lisztet. voltak Bács. 1697. évi. had indult. lete által.

A had. Tíz nap kel. Többször tor. laniták a es. rablócsapat. közt, kik k. parancsnok. hajókat is; zette, vezér.

Julius. a hadsereg. délyi és meg. ember és néh. fegyelem ige. ségre volt s. seregben.

A főe. martra. Vaso. sága alatt eg. luthnái k. oldalra. Igen. nem volt sz.

Eugen. ból a kollu. fogadta főv. 55.000 esás. Deák Pál. Z. lovaságot kep. söbb néhány. esászariakhoz.

A hads. közelít meg. tirt többé. haa. hirtelre. dunai hajóha. nagy sereggel. eleséget előre.

Julius. váradnak. M. Tisza felé. csosnak a viz. taságokon ke. tért. Ezért a. lysását, hol a. hajók gondok. Dunavölgynek. sereg könnyű. — Mostanga. dökkel és bozót.

Julius. h. szegre. Itt át. táborot ütött. Z. haladt tovább. Militics. Hódás. nek. 20-án volt. magányos órtany.

boltjába egy asszony szá-
ig végre ab-
y most még
a kereskedő
gyűri hiány-
elte a lopott
gy az ékszer
utatgatni az
yűrűt a szá-
agy nehezen
égis csak a
rendőrbizos-
mit s a ke-
le a csaló
szta Stieber

os, az árak
nem szen-

7.50—8.20
7.50—7.60
4.35—4.40
6.00—6.20
4.50—4.60
00—15.00

s-Bodrogh

phicsnál a
g nyögött
ávidéke;
Érsekújvár
szág kellő
hadjárata
puskodnak
amzsbág
Harsány,
lankamen,
vár, Lippa

bljén na-
Károly és
advisele,

kívánunk
k végbe;
Holland-
szándé-
rajzolni,
tokat so-
Bács-Bod-

ett Páris-
zánták őt
vedelmi
vallásos-
Taciust,
tehát a
zó fran-
metlenül
Eugen
met-osz-
fogadva,

gondol-
elvet is.
átorság-
a Mal-
en jeles
titkos
or gya-

ssu be-
orra el-
zeretett
s a bé-
iban is
pernök.
gették
ga tré-
szere-
allásos
n is a

stádt,
neki
Ha jól
olt. A
40000
veiben
Em-
meg-
n tem-

August
vezér-
a tö-
9000
erő-
Mit 26
bes. —
er, das
ankfurt
n 1875.
34. stb.

döt. August választófejedeleme július hóban a Bánságba érkezve, 5 zászlóallyal erősítette meg az ottani őrséget. A császári sereg helyzete egyre válságosabb lett az Al-Tiszánál. A fővezér még 2 lovas ezredet, néhány ágyút, s a brandenburgi csapatokat küldte Tittelbe; a 12000 emberre menő sereget Starhemberg Guidó gróf parancsnoksága alá helyezte. Hogy ezen őrség a Bánságban levő főszereggel érintkezésben legyen, Zsablya táján sáncokkal védett hidat vetetett a Tiszán. Augustus hó 9-én, 38000 császári katonával állott Temesvárnál. II. Mustafa szultán személyesen sietett a szorongatott török vár védelmére; s mintán Tittelnél hiába kísérte meg az átke-
lést, Pancsovánál ment át a Dunán, 50000 emberrel és 106 hadihajóval hiúsítván meg a titeli csapatok támadá-
sát. A száz választófejedelem hadjárata egy eldöntetlenül maradt esztával lön befejezve 1695-ben.

Következő május havában hadi tanács tartatott Bécsben a császár elnöklése alatt. Ebben az 1697. évi hadjárat a következőkben állapított meg. A főszereggel együttműködik juniusban Mohács és Vörösmart között. Itt átkel a Dunán és Kolluth mellett várják be egymást a mindenünnen érkező ezredek. Innen a Duna balpartján, a bácskai oldalon, indulnak Pétervárad felé. Az Ujvidék — melyet akkor még Rácvárosnak híttak — és Tittel közötti szöglet volt kiszemelve a hadi műveletek színter-
reül. Az e célra használandó sereg létszáma volt 44000 császári és 17000 németbirodalmi segély had. A dunai flottill nagy szerepet játszott mindkét részről. Hadihajók dolgában a török sereg sokkal erősebb volt, mint a császári. A osztrák hajók 30—60 ágyuval felszerelt nehéz-
kes járművek voltak. Később pater Wolf, udvari pap, tanácsára több könnyű hajó készült 1697 ben 9 csatahajó s néhány sarka állott a császári hadsereg rendelkezésére. A hajóhad legénységét ráé hajduknak — naszádisták — képe-
ték; kik oly föltétel alatt ígérkeztek szolgálni, ha hátra-
lékos zsoldjukat megkapják. A császári flottill a töröknél gyengébb lévén, csak a legszorosabb védelemre szorított.

Pétervárad jó állapotban volt. Tittel egy roncsolt köfállal s néhány száraz árokkal volt erősítve. Ó-Kanizsa védműveit képezte négy állandó őstlyben épült mellvért — front; — kettő ezekből fedve volt a Tisza és a balparton levő hidó által.

A legfontosabb kérdés volt: honnan vegyék a pénzt a kimerült pénztárakba, a császári és a segélyes csapatok fentartására? Jellemzi az akkori nyomoruságos pénzügyi helyzetet Kollonits bécsi érsek mondása: „El kell adni a kelyhet és a szentségtartót, hogy pénzt teremtsünk a török elleni háborúra!” A bécsi haditanács államkölesónnel és új adóval igyekezett segíteni a legfőbb szükségnek. Adót vetettek különösen a fényűzési cikkekre, a diszesebb férfi és női ruhákra, sőt a csipkés főkötőkre is. Arany, ezüst ékszer viselése csak 100 forint lefizetése után volt megengedve.

A dunamenti eleségtáruk a bajai főraktárból kap-
tak lisztet, zabot, s más élelmi cikkekkel. Proviantházak voltak Bácsban, Palánkán, Ó-Kanizsán, Zentán, Ó-Bécsén, 1697. évi ápril hó 27. kelti rendelettel 16000 lövéses ágyú had indult Péterváradra Starhemberg Guidó gróf vezény-
lete alatt.

A hadviselés igen nehézkes volt akkori időkben. Tíz nap kellett a katonai futárnak Bécsből Vörösmartig. Többször történt, hogy utonállók és insurgensek nyugtalaníták a császári postát. 1697. év tavaszán szervezett rablócsapat tanyázott a szóniai nagy dunai mocsárok közt, kik hajókkal támadták meg Nehem péterváradit parancsnok katonáit, megsarcolva az eleségszállító császári hajókat is; míg a kiküldött császári csapatok által legyő-
zette, vezéreik Eszéken kivégeztettek.

Július hó 5-én nevezte ki a császár Eugen herceget a hadsereg fővezérévé. A vezényletére bizott összes erdélyi és magyarországi csapatok névleges száma 80,000 ember és néhány ezer ráé és magyar helyőrség. A katonai fegyelem igen meg volt lazulva s Eugennek minden éber-
ségére volt szüksége, hogy azt ismét helyreállítsa a hadseregben.

III.

A főszereggel esapatai lassankint beérkeztek Vörösmartira. Vaudemont és Commercy hercegek parancsnoksága alatt egy 44 hajón nyugvó nagyobb hidon és Kolluthnál két kisebb hidon történt az átkelés a bácskai oldalra. Igen száraz esztendő lévén cölöp és rőzséjtárókra nem volt szükség a dunai mocsárookban.

Eugen herceg 1697. július hó 12-én érkezett Bécsből a Kolluthi táborba, hol háromszoros üdvözléssel fogadta fővezérét a hadsereg. Kolluthnál összegyűlt 55,000 császári és német birodalmi katoná. Idejártul 3000 Deák Pál, Zichy és Pálffy huszár, kik az egyetlen könnyű lovasságot képezték a nehéz fegyverzetű hadseregben. Később néhány ezer földönfutó ráé határőr is csatlakozott a császáriakhoz.

A hadsereg rosszul volt élmezve és számrá sem közelít meg a török haderőt. De a válságos helyzet nem tűrt többé halasztást. Nehem péterváradit parancsnok azon hirrel lepté meg Eugen herceget, hogy az ellenséges dunai hajóhad már Belgrádnál horgonyoz, s a szultán nagy sereggel siet Belgrád felé. A herceg a nélkülözhető eleséget előre küldte Ó-Kanizsára, Zentára és Ó-Bécsére.

Július hó 18-án indult a főszereggel Kolluthról Péterváradnak. Miért nem haladt Eugen herceg egyenesen a Tisza felé? oka abban keresendő, mert nem vélte tanácsosnak a vízben és élelemben szűkölködő rengeteg pusztaságokon keresztül vezetni hadait a bizonytalan csata-
teréig. Ezért követte, bár kanyarulatos uton, a Duna folyását, hol a fában és vízben bővelkedő vidék és élelmi hajók gondoskodtak a legfőbb szükségletekről. Megvolt a Dunavölgyében a maga akadályai, mely nehezítette a sereg könnyű előrehaladását. Mert a Duna és a mostanje — Mostanga — mocsár közötti vidék el volt borítva erdőkkel és bozotos ligetekkel.

Július hó 19-én érkezett a sereg Monostorszegre. Itt átkelve a mostanje-mocsáron, Zombornál tábort ütött. Zombortól kezdve a Mosztonga balpartján haladt tovább, abban az irányban, hol ma Doroszló, Rác-Militics, Hódságh, Karavukova, Dörönya községek fekszenek. 20-án volt Labsacán, a Mosztonga balpartján fekvő magányos őrtanyánál, Szóntával s az erdődi várral szem-

ben.* Az itteni táborból Eugen herceg levelet irt a bécsi hadi tanácshoz, panaszkodva, hogy nincs elég pénz és társzeker. 21-én volt a hadsereg Kovacscevec nevű magányos őrházánál; 22-én már Bácsban, hol új élelmet kapott az ottani proviant házból. 23-án a Mosztonga beömlésénél Bukin mellett találkozott a dunai proviant hajókkal. Innen Palánkára ment, mely akkor „Iloezka” és „Iloki sánc” neve alatt volt ismeretes. Palánkán július hó 24-én pihenőt tartván, 25-én Ó-Futtakon és 26-án Ujvidéken voltak Eugen herceg hadai.

Péterváradot állandó hid kötö össze a Rác várossal, mely a balparti hidó és a dunai flottill által volt oltalmazva. Július hó 28-tól augusztus 4-ig a római sáncoknál táborozott a hadsereg; 5-én Kovilra tette át Eugen herceg a főhadiszállást. Ezen hely nagy szerepet játszott az egész hadjárat ideje alatt. Kilenc csatahajó védte a táborát a Duna felől.

Ezalatt a szultán megérkezett seregével Belgrádba és ott két hidat vetetett; egyiket a Dunán a Bánság felé, a másikat a Száván Szlavonia irányában. Tökölly az ő embereivel ekkor már a török táborban tartózkodott; valamint a francia követ is. A török seregnek sokkal kedvezőbb állása volt Belgrádban, mint a császári hadaknak Kovilon. Eugen herceg vára várta a Vaudemont és Rabutin vezérlete alatt álló csapatoknak megérkezését Erdélyből. Athidalatta a Kovil és Tittel közötti nagy ingoványt, szabad mozgást nyitván a seregnek ebben az irányban is.

Július hó 17-én dördültek meg az első török ágyúk s az ellenséges hadihajók föl-föl tüntek a Tisza torkolatánál Auersperg gróf 4 lovasezreddel, 4 gyalog zászlóallyal sietett Tittel védelmére. Augusztus hó 19-én kelt át a szultán a Duna folyamán Pancsova táján. Egyidejűleg sürűn jelentkeztek az ellenséges csatahajók Tittel közelében. Úgy látszott eleinte, mintha a szultán Bácskában akart volna megmérközni a császári hadsereggel. De ez később nem bizonyult igaznak. Egyébiránt a tévutra vezetni törekvő üres harcú tüntetés egyik állandó jellemvonása volt a török hadviselésnek. Eugen herceg az ellenséggel mielőbb szembe szállandó, siettetette a kovili, ó-kanizsai és szegedi hidak föllállítását. Száz szeker hidát rendelt meg Bajáról, hogy ezen anyag folyton kísérje a császári hadsereget. Augusztus hó 22-én Eugen herceg a kovili főhadiszállást elhagyva a sziregi mocsárhoz indult sereggel. A forró nyár hevében sokat szenvedtek a nehéz fegyverzetű csapatok. Fában, vízben itt nagy hiány lévén a katonák kutak ástak és száraz fűvel főztek maguknak.

Innen öt hadoszlopban ment a főszereggel. Csurogh és Földvár mellett, a szent-tamási fekete mocsárig. Ekkor bukkant először a kiküldött kémzsenle a török-be-
esei nádasban lappangó ellenséges őrségre. A herceg közelebb huzódott a Tiszához, amennyire azt a mocsáros rét engedte. Augusztus hó 25-én ért a sereg Petrovo-szello mellett a blisenica — esikér — nevű mocsárhoz, melyen 52 bakon épült hid vezetett keresztül. Itt is ugyan ástott kutakkal kellett segíteni a vízhiányon. Még az nap indultak Zenta alá, hol 26-án az Erdélyből érkező Vaudemont s a brandenburgi csapatok egyesültek a főszereggel, miáltal ez utóbbi 12,000 emberrel lett erősebb. E közben az ellenség mind inkább érezette közelségét; augusztus 28-án megtámadta a kovili őrséget s számos török gálya hatolt a Tiszán fölfelé.

IV.

A titeli ütközet 1697. augusztus hó 28-án.

Nehem tábornok a titeli fensikon vontá össze hadtestét. A török sereg, a gályák oltalma alatt megkezdte az átkelést. Már az első támadásnál az egyik titeli erő a ellenség kezébe került, s a 300 rácból álló őrség oda-
hagyta a haretért; később a titeli kastélyt is. Gronsfeld és Pace ezredek hősiességükkel sikerült ugyan az ellenséget leszorítani a magaslatról, de csak hamar azon vettek észre magukat, hogy itt a török főszereggel van dolguk. Nehem tábornok tehát visszavonult a vilóvi mocsárhidon át, Kovil felé.

A császári hadak e napi vesztesége volt 400 halott és sebesült. Cusani ezredes, ki a janicsároktól egy zászlót ragadott el, sebet kapott az ütközetben. A törökök vesztesége volt 300 halott és sok sebesült. Az első össze-
esapás tehát kedvezett a császáriaknak. Nagyon érezhető volt a könnyű csapatok hiánya. A titeli vereség lesújtólag hatott a bécsi udvari körökre; csak Eugen herceg nem veszté el erélyét és lélekjelenlétét.

A titeli ütközet után a török hadsereg fele már a bácskai oldalra állott; a másik része még a Tiszán túl volt a szultánál. A helyzet azért is volt veszélyes, mert a 160 méter hosszú vilóvi mocsárhíd teljesen elbontva nem lévén, a töröknek nyitva állt az ut akár Zenta, akár Pétervárad felé.

Szeptember hó 1-én ötözernyi török csapat közeledett Ó-Bécshez. Rabutin, az erdélyi hadak vezére, végre valahára megérkezett Szegeden át Ó-Kanizsára. Eugen herceg a csikai mocsárnál levő táborát elhagyván Zenta alá vonult, hol Rabutin esapatai egyesültek a főszereggel.

V.

Eugen herceg levonul Zentától Pétervárad alá.

A herceg katabásisa szeptember hó 2-től 6-ig tartott. Az ozmán sereg a Tiszán és a vilóvi mocsáron átkel-
vén Kovilig hatolt előre, elpusztítván ezen helyet és a gardinováci ráckolostort. A török portyázók ki-
kirtották Ó-Bécséig, kifosztván az ottani proviantházat. Tökölly emberei elhitették a szultánnal, hogy Eugen hercegnek nincsen több 20,000 embernél. A szultán eleinte Péterváradnak akarta venni útját.

Eugen herceg kilenc hadoszlopban sietett e vár megmentésére. Amint a szenttamási mocsárhoz ért, a török lovasság folygyujtotta a rajta keresztülvezető hidat. A Styrum-dragonyosok lovaikról leszállva heves harcban nyomták vissza az ellenséget. A hid helyreállítása után ájtott a hadsereg. A sziregi hid is veszedelemben volt, de a herceg itt is utat nyitott magának. A szultán még mindig Kovilnál időzött, s a két ellenséges hadsereg alig 4 órányi távolságra volt egymástól. Eugen herceg esata esetére a római sáncokat kívánta volna használni fedezetül. Nagy hiány volt ismét élvezhető ivóvízben, annyira,

* E hely orthografiája nem látszik helyesnek. A szónai, doroszlói, rác-militicsi határokból levő vizek és földek nevei tán fölvilágosítást adhatnak a nevezett tábori állomásra nézve. R. I.

hogy szekereken kellett azt a sereg után szállítani, leg-
alább a betegek és aléltak számára.

Szeptember hó 6-án a császári sereg harcra négy-
szöget képezve nyomult előre, folyton zaklattatva a török lovasság által. A cirkáló huszároknak néhány foglyot hoztak vissza magukkal. Ezalatt az ozmán főszereggel sáncokkal erő-
sítette a kovili táborát. A császáriak sokat szenvedtek a roppant hőségben; s ember, ló, végre is a mocsár vizére szorult.

Eugen herceg serege 18 óra hosszat ment a sziregi mocsártól a mostani Ujvidékig; megpedig teljes esatarendben, az izzó nap hevében, elegendő víz nélkül, minduntalan megtámadtatva az ellenséges lovasság által. Ez a katonai marsch ritkítja párját a háborúk és hadjáratok történetében.

Eugen herceg most pihentetni akarta esapatait, de a dolgok váratlan újabb fordulata meghiusította szándékát.

(Vége köv.)

A BOSZÚ.

— Humoros karcolat. —

I.

Ily késő éji órában ugyan ki csemet? Rég elmúlt már az éjjel és a mai éj oly rettenetes. Odakinn szon-
nyú orkán dühög, oly rémesen zúg és üvölt a téli szél, mintha a pokol összes boszorkányai szabadultak volna el, hogy örületes táncokkal az ajtókat és ablakokat esz-
tékeiket keserves próbára tegyék. Sűrű hópílek kavarg-
nak a légben, emberrnyi magas hótörlaszokat képezve a néptelen utcákon, míg helyenkint a csontját fagyott sár-
rétegen tompán konganak az elkésett járókelőknek siető lépteit. A rémes éj kísérteties zenéjétől a süllytő szél sike-
titő zajába olykor-olykor egy-egy ledöntött kémény földrendítő robaja; a kiszakasztott ablaktáblák törött tüveinek csengő csörömpölései és félelmükben vacka-
ikba huzódott kutyák fájdalmas vonítási vegyülmek. Biztos menedéket keres minden élő lény, melyet el-
hagyni csak a legvégső szükség esetére merészel. Ilyen időben vajjon ki lehet tehát a késői látogató?

A tornácból a közeledő léptek zaja már hallatszik, melyek között a kaput nyitott öreg gazdasszonyom ne-
hézkes csoszogásain kívül az alig hallható tündéri lépé-
sek csendes nesze is tisztán kivehető. Kiváncsiságot elérte már tetőpontját, midőn küszöbömön végre belépett az éjjeli látogató. E jelenete a legelőkelőbb csodálkozás és meglepetésnek önkénytelen felkiáltása hagyta el a-
kaimat. Az érkezett — a szobacicusok megvalósított esz-
ményképe — a csodaszép, kedves és hamis Janka, Sz. grófnő szobaleánya volt. Bámulatot keltő erős idegser-
vezet és nagy bátorsággal kellett rendelkeznie, hogy még ilyen időben is képes lehetett urnoje parancsa előtt meghajolni.

— Az Istenre kérem doktor ur, keljen fel hamar, mert a méltóságos asszony sürgősen kéri, hogy azonnal jöjjön.

— No-no, csak lassan. Mi a baj? Ki beteg?

— Azt én nem tudom kérem megmondani, mert engem legédesebb álomból a belső szobaleány vert fel, hogy azonnal és minden haladék nélkül rohanjak a doktor urért.

— De csak megkérdezte legalább, hogy ki a beteg?

— Azt sem tehettem kérem, mert mire én álom-
mámoromból magamhoz tértem, akkorra már a belső szobaleány visszafutott a grófnőhöz.

— No az meg már igen furcsa ellenmondás lenne, hogy egy olyan kíváncsi és ügyes szobaleány, mint maga, ki ne fürkésze azt.

— Oda is lopózkodtam ám én az ajtóhoz, hogy azt megtudhassam, de éppen maga a méltóságos asszony jött velem szembe, kitől azután annyira megijedtem, hogy eszem nélkül futottam ki a házból. Mert tudja kérem — de valahogy el ne áruljon ám doktor ur — a méltóságos grófnő egy valóságos igazi sárkány, egy ápis, aki előtt még a férfieseldek sem mernék megállni, ha egyszer rákezd az Istenáldást. Egy borzasztó harpia ő! De hát keljen fel már doktor ur szaporán, mert ha sokáig késünk, lesz ám akkor majd nekem is, doktor urnak is egy hatalmas „ne mulass!”

— Jól van, jól. Mindjárt felkelek. De mondja csak, nem szégyenlős maga egy küssé?

— Én?! Ha-ha-ha-ha! No csak az kellene még. Miattam bátran felkelhet s a mig felkészül, addig én itt a kályha mellett kirázom magamból ezt az Istenverte hideget. Br! de nagyon is hideg van ma odakinn! — felelé Janka pajkos nevetéssel, miközben a meleg kályhához huzódva, az e mellett álló székre helyezte lábait.

Nem a legjobb kedvvel, de azért elég gyorsan ugrottam ki ágyamból és a kályhával szemben fölfüggesztett tükör előtt rendezni kezdettem öltözékemet. Ily hely-
zetben akaratlanul is folytonosan Jankára esett tekintetem. Istenem! minő látvány! minő kecces formák, minő utánozhatatlan harmonikus plasztika tárult szemem elé!

Janka arca egyike volt a leggyönyörűbb oválarok-
nak, melyeket valaha az életben láttam. Az úde pici piros ajkak fölé mozgékony cimpájú szabályos orr veze-
tett, szelid árnyékát és az azurkék mely tűz lélekteljes szemeket — melyeknek hamis kacsinatái bármelyik férfinak vért is lázas pezsgésbe hozhatták — ábrándos hajlamokat keltő hosszú pillák takarták. Fölöttük szelid ivezetű keskeny szemöldökök vonultak el s magas, értelmes homlokát gazdag arany haj körítette, mely hátul küssé laza, de izléses konyba volt összefogva. A nádszál egyenes termethez simuló ruha, a kebel és a csipők plasztikai formáit árulta el, mely a székre helyezett lábakon küssé felesúvva, a legszebb bokáju lábokat és a festői ikráknak alsó ígöző körvonalait engedé láttatni.

E látvány — az ígező keccsteljes alak — bódítólag hatott idegeimre. Ereimben lángfolyamok cikáztak keresztül és reszkető kezeim alig valának képesek a nyak-
kendő csokrát összekötni. Teljesen önfelédten és mosolygva közeledtem Jankához, hogy úde, kipirult arcát megcsipjem. Janka pillanatig elámulatlan tekintett reám, de csakhamar jédt sikoltással ugrott el tőlem a szoba közepére. A velőtrázó sikoltás, de még inkább a folytonosan reszkető Janka látása öntudatomra ébresztett és mélyen elszomorodva siettem öltözésem teljes befejezé-
sével. Levert, lesújtott a tudat, hogy nekem mosolyg-
nom nem szabad, mert ennek hatása a szemlélőre rettenetes. Oh te csodás Alkotó! miért is fosztottál meg engem a kecces mosoly pótolhatatlan ajándékától?

II.

De elérkezett már az ideje annak is, hogy magamat bemutassam. Boldogult atyám Milzbrand Nepomuki Jánosnak kereszteltetett, melyet én Vértarjagi Nepomuki Jánosra magyarosítottam. Társadalmi állásom: sebész-mester — magister chirurgiae — s a Bach-korszak kezdete óta városi főfizikus, továbbá okleveles állatorvos és iparengedélyes borbély. Utolsó hivatásomban is társadalmi hűzogat pótló feladatot teljesíték, mert a kuruzsolatáshoz folyamodó értelmetlen egyéneket mentem meg a lelkiismeretlen kuruzsolók vészthozó körmeitől.

Tudományos érdemeim elismerésül a híres philadelphiai tudomány-egyetem az összes orvosi tudományoknak tisztelheteli tudorává választott meg. Ez okból cégtáblámon az is volt olvasható, hogy én tisztelheteli sebész-, szülész-, szemész-, fogász-, filológus-, műtő- és gége-tükrész-tudor vagyok Philadelphiiában.

Összes törekvésem mindenkor az orvosi tudomány-nak hathatós előbbrevitelében kulminált. Tudományos buvárlataim — eltérőleg Molière „Botesinálta doktor“-ának rendszerétől, mely a maga nemében minden kétségen kívül szintén elismert hatásának bizonyult — olyan vegytani alakzatok létrehozatalára irányultak, melyeknek segítségével egy és ugyanazon gyógyszer is képesítve legyen tetszészerinti különböző, sőt teljesen ellentétes hatásokat is előidézni. Az e téren elért bámulatos sikerek világszerte élénk csodálkozást keltve, az amerikai elsőrendű orvosi szakközlönyökben tették ismeretessé.

Buvárlataim sikeres fogantatásából céljából ház-telkemen — melyet lázzal együtt egy külön páciensem, ki gyógykezelésem alatt súlyos betegségében véletlenül nem halt meg, adományozott nekem — a tudományos kísérletekre teljesen alkalmas és a jelenkor színvonalán álló műtermet — laboratoriumot — építettem. Kísérleteim tárgyul kutyák, néha vén lovak — melyekhez a velem jó viszonyban álló városi gyepmester segítségével jutottam — szolgáltak. Ezen körülmény miatt a művelten tömeg az éppen nem diszes „sintér“ epithetonnal tisztelt meg és nem átalotta ezt a gyűlöletes nevet még cégtáblámra is ríktó színű betűkkel felírkalni. Ily módon kényszerültem lettem diszes cégtáblámat levétni és helyette miniatüre névjegyet közvetlenül emeletes há-zamnak eresze alá kiszegezni.

Külsőmet illetőleg — természetem kivéve — a természet pazarul látott el ajándékaival.

Magasságom jóval a katonai mértéken alul maradván, igen nagy fej és lábamban végződött. Hosszu, vékony karjaim hegyes térdeimen alul értek és egy-egy kezem ujaival a zongorán két oktávát könnyen átérhettek. Arcomon a gonosz himlő mély barázdákat szántott, melynek legfeltűnőbb részét hosszan előregörbülő vörös és nagy orrom képezte. Ezen sajátos alkotás miatt, ha kellőleg nem ügyeltem, orrom rendszerint karambolozott a számhoz vitt edellel. Szemöldökeim, valamint bajuszom és szakállam egymástól tisztességes távolságban, különös gonddal elültetett néhány szőrszállból állott, mely ellentétet képezvén a felső ajkam balszegletén levő szemölcsessel, melyet igen dús szőrzet ékesített. Kifejezéstelen nagy szemem ellen semmi kifogást sem emelhetnék, ha nem lennének azok kidülledve és képesek volnék őket egy és ugyanazon pontra irányozni. Füleimet nagy kagylók miatt kényszerültem vagyok a füveg alá dugdosni, nehogy kegyeletből megtartott képviselőválasztási jelvényem tévesztessenek össze. Velük csaknem összeér a száj, a rendesen szétnyitott keskeny ajkakkal, láthatni engedvén egészséges, erős fogaimat, melyekre egy pajkos verselő iskolatársam a következő epigrammot faragta:

„Kérkedik Jancsi barátunk, hogy fogai nagyon épek: Teljes igazság ez, mert hisz erős a lapát.“

Élethíven előadott alakrajzomból élénken szembe-tűnik, hogy én éppen nem vagyok a természetnek utolsó remeke, sőt ellenkezőleg — a természet kivéve — minden testrészemnél a nagyságnak harmonikus aránya nyilvánul. Mindazonáltal egyáltalában nem vettem észre, hogy alakommal a szépnemű elnyűs benyomásokat kellettem volna fel, hanem igenis különös meglepetésemre azt észleltem, hogy főleg az érdekes állapotban lévő hölgyek, tintetéssel kerültek ki a velem való találkozásra. Ezen okoknál fogva — számos sikertelen kísérlet után, — óhajításom ellenére, nagy vagyonom mellett is, nőtlenül maradni kényszerültem. Jelenben pedig 60 éves korom már nem kecséget azon reményvel, hogy talán idővel állapotom változtatni még képes lehetek, habár ifjúkori eszemből alig vesztettem valamit.

III.

Az utra teljesen felkészülve és az éjjeli kirándulás minden kedvezőtlen időjárású esélye ellen felfegyverkezve, a még mindig remegő Jankával megindultunk a grófnő lakása felé. Minden zivres és bátorító biztatás ellenére is, Janka biztosított távolban maradt el tőlem és félhangon, — melyet azonban füleim igen jól hallottak, — magával beszélgetett.

— Istenem! micsoda rettenetes száj és minő borzasztó fogak! Aligha nem alul is, felül is kettős fogorai vannak, melyek hegyesek és élesek, mert alig láttam ezeknél egyebet és mikor azokat vicssorítva felém közelített, úgy vettem észre, mintha fülei is elttűntek volna a nagy szájtárgyban. Még most is mindig átfut rajtam a hihet borzadály, ha erre a látványra gondolok! A budapesti múzeumban láttam én már cápát és krokodilust is, de ezektől nem borzadtam meg annyira! —

— Persze, hogy nem, mert azok nem voltak eleve- nek — felelém a magánbeszédre esendesen.

— Jézusom!! meghallotta! Jaj mi történik még velem ezen a rémes éjszakán? Az egész környéken sehol egy teremtett lélek, ki meghallhatná segélykiáltásomat! Egyedül sem merek most már haza menni, mert folytonosan tildöz az a rémkép! Oh Istenem, Istenem!

— Ugyan ne óbégasson annyira, hiszen nem vagyok én Kannibál s nem élek én emberhússal — kiálték reá, türelemből kifogyva, most már kissé boszusan.

Erre látszólag elhallgatott, mert csak igen suttogva mormogott, halk imák egyes szavai hatoltak olykor-olykor füleimbe, miközben szerencsésen elértek a grófnő lakását.

Janka a magával hozott kulcsal felnyitotta a ház kapuját, mely mögöttünk a heves szél erős rohamaitól döngve csapódott be. Az ismerős megvilágított lépcsőkön gyorsított léptekkel haladtam a grófnő lakosztálya felé,

honnan — valószínűleg Jankához intézve, — a következő indulatos szavakat hallám kiejteni:

— No csakhogy egyszer már előhoz téged is az ördög te sehonnai szélkergető! Ugyan hol késtél oly sokáig te pokoli fajzat? —

A megszólított azonban már nem felelhetett a nyájas kérdésre, mert az előcsarnokban tölem elválván, a cselédek lakosztályaiba sietett. A bekövetkezett csendre felnyitá a szoba ajtaja s a küszöbön a grófnő alakja jelent meg, ki engem meggpillantva, 74 éves korától nem várt elevenséggel futott hozzám és minden köteles ille- met feledten nyakamba borult. Lábam ezen inváziótól a földbe gyökereztek és habár tiszta lélekkel mondhatom, hogy keblemben a sárga irigységnek, soha még csak legparányibb éltető eleme sem létezett, mégis abban a pillanatban, a midőn a Koslik Zirabella élethű másolatának száraz és hideg pergamentbőrű arcát éreztem arcomon, sőt vágy szállta meg egész lényemet egy zsírfi nyak birhatása iránt, hogy fejemet az ily merénylet ellen biztosíthassam.

— De kérem Méltóságodat, én dok... —

— Tudom, tudom, kedves sintérem! De most nem ez, hanem az ő életének megmentése a főkérdés! Mindenem az öné, ha megmenti őt! — hadará tovább a grófné, ki ígérétében igen bőkezű lehetett, mivel minden vagyona már az ifjú gróf kezében volt.

— De kérem... —

— Igen, igen csak mentse meg őt, az Istenre kérem! — vágott szavamba újból, miáltal jelentékeny erővel a szomszéd szoba ajtajáig vonszolt, melynek küszöbénél megállva, a harmadik szoba ajtajára mutatott. Egy pillanatra gyors és figyelmes tekintettel néztem a grófnő arcába, kinek szokatlan magaviselete, de különösen irányomban használt sértő kifejezése, az agyrendszernek zavarára engedett következtetése. De mivel ezeken kívül más — esalhatatlan — jeleket felkellett gyanuim mellett nem fedezhettem fel, haladéknélkül a mutatott harmadik szobába nyitottam. Ebben igen erős féllomály uralkodott, úgy, hogy kezdetben az ott lévő tárgyakat meg nem különböztethettem.

A szobának egyik szegletét értékes selyempaplan- nal borított gyönyörű faragványu ágy — az asztalos- iparnak egyik kiváló remeke — foglalta el. Lábamál egy agg — valószínűleg virrasztó — nőcseléd állt, ki azonban az egyenletesen hosszú lélegzetvételése után itélve, igen mély állomba merülhetett. Mivel halk megszólításomra a felelettel adós maradt, ébreszténi kezdtem, de csakis — kissé gyengédtem, — rázósomra tért magához.

— Hol van a beteg? — kérdezém, mivel a haj- lamak helyzete a beteg jelenlétéről nem tanuskodott.

— Hol van? Hát ott fekszik a takaró alatt az a csúf dög, hogy az Isten pusztítsa el a fáját! — felelé bosszusán, az ágyon levő paplanra mutatva.

— Mi—i—itt?! Kutyá?! Halott?! Talán még ál- modik, vagy félre beszél kend? Ért egy kutyáért ilyen Istenitéleti időben talán csak nem zaklatnak ki békés és nyugalmas otthonomból? —

— Már pedig az úgy van! — válaszolá az agg nő. — S ha nem hiszi, nézzen a takaró alá, néhány órája már, hogy megdőglött, de a grófnőnek nem mertem megmondani, mert a milyen Istenetlen, kutyájáért talán képes volna még embert is ölni. O maga a harmadik szobába luzódott, hogy ne lássa és ne hallja kutyájának kínos vergődéseit, melyektől göcsrohhamokat kapott. Nekem pedig megparancsolta, hogy itt virrasszak elkényeztetett kutyája mellett, a mely miatt ennek a ház- nak soha békés nyugodalma nem volt. Nincs kérem a grófnőben semmi emberies érzés!

Annymira merőben hihetetlen és képtelennek tűnt fel nekem az a tény, hogy egy haszontalan kutyáért kellett nekem sötét éjjel egy rettenetes időjárás életveszélyes akadályait megküzdenem, hogy az agg cseléd elbe- szelését legalább is mesének tartottam.

— Talán más valaki beteg a családból vagy a cse- léség között? — kockáztattam meg az újabb kérdést.

— Nem beteg itt kérem senki sem. A grófi családnak többi tagjai még tegnap este mindannyian el- utaztak. Ha pedig valaki a cseléségből volna beteg, biztos lehet doktor ur, hogy a grófnő miatt az a beteg akár tiszter is meghalhat, mielőtt a grófnő orvosért küldene.

— De hisz akkor ez a nő egy roppant lelketlen teremtés!

— Minden bizonnyal az — hagyá benne a beteg- ápoló.

Teljes meggyőződést szerzendő, félrevonván a ta- karót, mely alatt csakugyan a néhai „Azor“ fektűt. Elevenem egy rendkívül elkényeztetett eb, melynek ba- rátságát minden egyes alkalommal, elővigyázatból kész- letben tartott, cukorkák és sonkszeletekkel kellett megnyernem, nehogy rendkívül éles fogait sovány ikráimon tegye próbára. Ezen édes emlékek hatása alatt csaknem ellenállhatatlan vágy keletkezett bennem a dö- gtestet a vihar játékaul odadobni, de ettől egy magasabb cél visszatartott. E cél a grófnő lelketlenségének méltó megboszulása volt.

Halk hangon értesítém tehát a grófnét, hogy „Azor“ most már teljesen jól érzi magát. Félíg elfojtott örömsikollyal és könnyezve rohant az ez időközben tel- jesen megvilágított szobába „Azor“ — vagyis helye- sebben a saját — ágya felé, melynél megállítam őt. Komoly szavakkal tettem itt figyelmessé a rendkívül vesélyekre, melyekkel a halál kűszöbéről visszatérő betegre nézve a heves kedélyizgalmak járnak, amiért is önmérséklésre inttem. Szót is fogadott a boldogtalan, ki különben feltétlenül állította, hogy kedvenc kutyá- jában öntudatos lélek lakik és magára nyugalmat erőlt- tetve, feszült várakozással tekintett a hön óhajtott édes viszontlátás elé.

Most ittűt a boszu órája!

A grófnő közelébe léptem. Megvetéssel teljes le- sújtó tekintettel mértem végig a társadalomnak ezen lelki salakját, — ki azonban örömmórában ezt alig látszott észrevenni — és... és... és... réamosolyog- tam!!! — — —

Boszummal remekeltem! Mert a beállott idegfeszítő mely esendét egy rémitő sikoly zavarta meg és utána a grófnő elájult teste hullott „Azor“ hullt tetemeire! — — —

Papp László.

Óárom dal.)

(Jovanovic Jovan.)

I.

Mire való a két kezünk? — Ugy beszélük az álszentek: Hogy egyikkel dolgozz, faradj, A másikkal vess keresztet.

Hej, másképen mondja Hafiz, Ki még a pokoltul sem fél. Az egyikkel poharat fogj, A másikkal üelkezzél!

II.

Ha két orcád rózsapirja Jut eszembe, — pedig sokszor! — Nem kell akkor énnekem más, Csak piros bor, csak piros bor.

Hogyha pedig eszembe jut Éjfelete két szép szemed, Éjszótét bort hoz a csaplár, Abba ölöm a lelkeket.

S iszom, iszom és dalolok Jókdedvemből, bánatomból; Megyek aztán, de megbotlom Szerelemtől és a — bortól.

Édes anyád az ablaknál Néz és nevet az egésznek. Ne nevelsen! hisz a lánya Szépségítől vagyok részeg.

III.

Egy bájos leányka Csókot adott ajakamra, Azután megbánta. Ha megbánta, miért is adta? Mert vajjon az csókért Mit kívánt? Egy dalt kért. Ha csak dalt akartál Más egyebet mit sem, Mely a dalt teremti: Mért loptad el szívem?

Dömötör Pál.

*) Megjelent a „Fővárosi Lapok“ f. évi ápril hó 20-iki 108. számában.

Naptár. Aprilis.

Table with 4 columns: Havi és heti nap, Katholikus naptár, Protestáns naptár, Görög-orosz naptár. Rows include dates from 25 Pént. to 29 Kedd.

Felolós szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS. Helyettesíti: Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

2228. szám. kig. 1890.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Obrovác községében a szabályszerűen betöltendő s 300 frt évi fizetéssel ellátott végrehajtói állásra pályázatot nyitok. Felhívom mindazokat, kik pályázni kívánnak, hogy megfelelőleg felszerelt folyamodványukat f. évi május hó 10-ig hozzám nyújtsák be. Palánkán, 1890. április hó 1-én.

Csupor Gyula, főszolgabíró.

3-3

Legelő.

Béregyh község közelében levő, betöltött Karapancsa nevű réten, szarvasmarha, lovak és disznók vállaltatnak el a legelőre. A legelő igen szép. A behajtandó állatok Koch ur béregyi koresmárosnál bejelentendők. Fizetendő dronként 5 frt 25 kr sóval s csordással. Évesekért " 3 frt 10 kr " " " Disznók, egyezkedés tárgyai.

Aman József és társai.

6-2

2222. szám. kig. 1890.

Pályázati hirdetmény.

Filipova községben lekűszönés folytán meg- írtul s 400 frt évi fizetéssel javadalmazott segéd- jegyzői állásra pályázatot nyitok s felhívom folya- modókat, hogy kellőleg felszerelt kérvényüket nálam május hó 5-éig mutassák be. Hódsághon, 1890. évi április hó 15-én.

Vissy József, főszolgabíró.

3-1